

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ESKİŞEHİR KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU

KARAR

Toplantı Tarih ve no: 16.12.2021 – 391
Karar Tarih ve no : 16.12.2021 – 10229

Toplantı Yeri
ESKİŞEHİR

Eskişehir İli, Günyüzü İlçesi, Gümüşkonak Mahallesinde, tapunun 5216 parselinde yer alan, Eudoxias-Germa Antik Kenti II. (İki) Derece Arkeolojik Sit sınırları içerisinde kalan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait Gümüşkonak Mahallesi Merkez Camii'nin 2863 Sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescili konusunun değerlendirilmesine ilişkin bilgi ve belgelerin iletiildiği Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 22.10.2021 tarih ve E.135269 sayılı yazısı ve eki 20.10.2021 tarihli uzman raporu, Kurul Müdürlüğü'nün 25.10.2021 tarih ve 1847765 sayılı yazısına cevaben konuyla ilgili faaliyeti etkilenen Kurum ve Kuruluşların görüşlerinin iletiildiği yazılar, Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarının 13.12.2021 tarih ve 1098532 sayılı dosya inceleme raporu okundu, fotoğrafları, dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Eskişehir İli, Günyüzü İlçesi, Gümüşkonak Mahallesinde, tapunun 5216 parselinde yer alan, Eudoxias-Germa Antik Kenti II. (İki) Derece Arkeolojik Sit sınırları içerisinde kalan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait Gümüşkonak Mahallesi Merkez Camii'nin tarihi değeri, yapım tekniği ve malzemesi, dekoratif özellikleri açısından özgün bir mimari örnek olduğu anlaşıldığından 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tesciline; koruma grubunun "I. (Bir) Grup" olarak belirlenmesine; hazırlanan tescil fişinin uygun olduğuna; rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerinin hazırlanarak Kurulumuza iletilmesine, tescilli taşınmaz ve sit sınırları içerisinde 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında gerekli izinler alınmadan herhangi bir fiziki ve inşai müdahalede bulunulmamasına karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ			ANIT	ENVANTER NO:
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA KURULU				HARİTA NO:
İLİ : Eskişehir	İLÇESİ : Günyüzü	Köy / Mahalle:- Gümüşkonak		KORUMA DERECESESİ:	ANITSAL:
SOKAK VE KAPI NO:	KADASTRO PAFTA:	ADA:	PARSEL:5216	I (BİR) GRUP	ÇEVRESEL:
ADI: Gümüşkonak Köyü Cami	YAPTIRAN:	YAPAN: Hakka Dağlı oğlu Halil İbrahim Bin Mustafa		MİMARİ ÇAĞI (Üslup):-Cumhuriyet Dönemi	ÇEVREYE AYKIRI:
	YAPIM TARİHİ: 1937	KİTABE: H.1340		VAKFİYE: Gümüşkonak Köyü Vakfı	

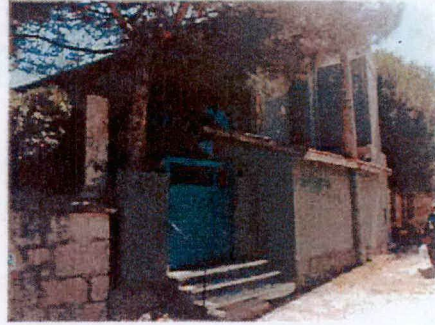
GENEL TANIM: 1937 tarihli yapı hem bindirme tavan hem de merkezdeki küçük kubbesiyle ilginç bir tavan örneği gösteren, son cemaat yerindeki korint başlıklı devşirme sütunlarıyla, cami içindeki kalem işi süslemeleriyle oldukça dikkat çekici bir eserdir.

A İYİ	TAŞIYICI YAPI	A DIŞ YAPI	A ÜST YAP	A İÇ YAPI	A SÜSLEME ELEMANLARI	A RUTUBET	A YOK İZİ VAR
B ORTA		B	B	B	B	B	B
C ENA		C	C	C	C	C	C ÖNEMLİ

VAZİYET PLANI:

FOTOĞRAF:

GÖZLEMLER :

Eskişehir İli, Günyüzü İlçesi, Gümüşkonak Köyü, 5216 parselde yer alan Gümüşkonak Köyü Caminin harim giriş kapısının üzerindeki Osmanlıca yazılı taş kitabesinde H. 1340 tarihi okunmaktadır. Miladi olarak 1937 tarihine denk gelen bu tarihi kitabe "Ol Hüda ile idildi inşa Kerimi Lazel eyesin ihya" cümleleri yazmaktadır. Kitabeden anlaşıldığı kadarıyla Mimarın da Hakka Dağlı oğlu Halil İbrahim Bin Mustafa olduğu belirtilmektedir.

Caminin dikdörtgen planlı, ahşap çıtalı tavanı olan, yüksek kemerli, devşirme sütunlarla taşınan son cemaat yeri günümüzde demir doğrama ve camerkanla kapatılmıştır. Son cemaat yeri özgünde 3 gözlü açık revaklı ve devşirme sütunların taşıdığı kemerli açıklıkları bulunan bir mekandır. Mekanda yuvarlak kemerli bir pencere ve yine yuvarlak kemerli giriş kapısı bulunmaktadır. Son cemaat yerinde bulunan kemerleri taşıyan sütunlar korint başlıklı olup roma döneminden kalmadır. Üzerlerindeki yeşil boya tabakası kaldırıldığında bu nitelikli sütunlar daha da iyi seçilebilecektir.

Enine dikdörtgen planlı caminin kuzey doğu ve batı cephesinde u planlı uzanan ahşap parmaklıklı kadınlar mahfili bulunmaktadır. Kadınlar mahfilinin doğu ve batı cephesindeki uzantıların sonradan eklendiği düşünülmektedir. Caminin harim bölümünün ortasında 2 kademeli döner eksensli bindirme ahşap tavan olup, bu tavan düzeninin ortasında da küçük bir kubbe yükselmektedir. Kadınlar mahfili bölümlerinde düz çıtalı ahşap tavan görülmektedir. İlginç bir tavan örtüsüne sahip caminin ortasındaki küçük kubbe kalem işleri ile süslenmiştir. Kubbe eteğinde Allah'ın isimleri yazılmıştır. Caminin neredeyse tüm duvarları üst kotta kalem işleri ile belirlenmiş dikdörtgen formlu panolara ayrılmıştır. Bu renkli panoların içinde arapça ayetler, Allah'ın isimler ve cihar-i yâri güzünler yuvarlak formlu çerçeveler içinde kalem işi yazılar olarak yer almaktadır. Pencere alt kotta yuvarlak kemerli olup üst kottakiler dikdörtgen planlı ve daha küçük boyutludur. Caminin güney cephesinde yer alan mihrap alçı malzemeden olup bitkisel ve geometrik bezemeler ile süslenmiştir. Minber ise ahşap malzemeli olup geometrik ve bitkisel bezemeler ile süslenmiştir. 1932 tarihli cami Cumhuriyet Dönemi yapısı olmasına rağmen Osmanlı Dönemi mimarisi üslubuna göre tasarlanmıştır: yörede görülen bindirme tavan geleneği devam ettirilmiş ancak ortaya kubbe eklenerek yeniden yorumlanmıştır. Caminin döner eksensli bindirme tavanı ve oldukça dikkat çekici nitelikteki ortada yer alan küçük kubbe tasarımı, devşirme malzemeli son cemaat yeri sütunları, camiye baştan başa dolaşan kalem işi yazılar ve kalem işi süsleme düzeni, alçı malzemeli ve bitkisel bezemeli mihrabı ile oldukça önemli bir eser olup kültür varlığı nitelikleri taşımaktadır. Gerek malzeme, tavan ve plan örneği gerekse süsleme ve işçilik olarak oldukça nitelikli bulunan söz konusu cami tarafımızca tescile önerilmektedir.

ORJİNAL KULLANIM :
Cami

BUGÜNKÜ KULLANIM :
Cami

ÖNERİLEN KULLANIM
Cami

HAZIRLAYANLAR :

Ebru EYNALLI
Sanat Tarihçisi

Begüm AKBABA BALCILAR
Mimar

YAYIN DİZİNİ

EKLER:

KONTROL EDEN:

RAPOR

FOTOĞRAF

RÖLÖVE PROJESİ

RESTORASYON PROJESİ

HARİTA

KROKİ

KİTABE

VAKFİYE

KURUL KARARLARI:

ESKİŞEHİR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU'NUN
16.12.2021 TARİH, 10229 SAYILI KARAR

REVİZYON:

EKİDİR.

KURUL ONAYI:

ASLI GİBİDİR

Rahime KARAOĞLU MURAT
Bölge Kurulu Müdürü V.